

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Badań Regionalnych i Środowiska

**Fundacja Ekonomistów Środowiska
i Zasobów Naturalnych**

**EUROPEJSKIE RACHUNKI
EKONOMICZNE ŚRODOWISKA
(EREŚ)**

Rachunki wydatków na ochronę środowiska
Environmental protection expenditure accounts
EPEA

Elżbieta Broniewicz
FEŚiZN

Wiesława Domańska
GUS

Augustów, 3-4 września 2015

PLAN PREZENTACJI

- 1. Podstawa prawna EREŚ**
- 2. Rachunki wydatków na ochronę środowiska EPEA**
  - cel, zakres, wykaz elementów rachunków
  - przekazywanie danych, kwestionariusz Eurostat-u
- 3. Projekt pilotażowy rachunków EPEA**
  - źródła danych
  - metodyka zestawiania EPEA
  - wyniki projektu – opracowanie kwestionariusza Eurostatu
- 4. Podsumowanie - plany w zakresie EPEA oraz EREŚ**

PODSTAWA PRAWNA EREŚ

Rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 691/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska

Rachunki emisji do powietrza (AEA)

Ogólnogospodarcze rachunki przepływów materialnych (MFA)

Podatki związane ze środowiskiem (TAXES)

Rozporządzenie PE i Rady (UE) nr 538/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniające rozp. nr 691/2011 w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska

- Rachunki wydatków na ochronę środowiska (EPEA)
- Rachunki sektora towarów i usług związanych ze środowiskiem (EGSS)
- Rachunki fizycznych przepływów energii (PEFA)

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – cel rachunków

Cel EPEA: uzyskanie informacji na temat

wartości krajowych wydatków na ochronę środowiska

Na rachunkach wydatków na ochronę środowiska dane są przedstawiane w sposób zgodny z systemem rachunków narodowych (ESA).

Definicja:

„krajowe wydatki na ochronę środowiska” to suma:

- wykorzystania usług związanych z ochroną środowiska przez jednostki będące rezydentami,*
- nakładów brutto na środki trwałe przeznaczonych na działalność związaną z ochroną środowiska,*
- transferów związanych z ochroną środowiska,*

pomniejszona o finansowanie przez zagranicę.

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – zakres

EPEA obejmuje następujące sektory:

- sektor instytucji rządowych i samorządowych (w tym instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych) oraz przedsiębiorstwa i instytucje finansowe jako sektory instytucjonalne świadczące usługi związane z ochroną środowiska. Wspecjalizowani producenci świadczą usługi związane z ochroną środowiska w ramach swojej działalności podstawowej,
- gospodarstwa domowe, sektor instytucji rządowych i samorządowych oraz przedsiębiorstwa i instytucje finansowe jako konsumenci usług związanych z ochroną środowiska,
- zagranica jako beneficjent lub pochodzenie transferów związanych z ochroną środowiska

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – wykaz elementów

Produkcja globalna usług zw. z ochroną środowiska = rynkowa + nierynkowa + pomocnicza

Akumulacja brutto

Zużycie pośrednie usług zw. z ochroną środowiska

Produkcja pomocnicza w sektorze gospodarczym

Import i export usług zw. z ochroną środowiska

Podatek VAT

Końcowe zużycie usług ochrony środowiska przez gospodarstwa domowe

Transfery bieżące i inwestycyjne

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – przekazywanie danych

Pierwsza transmisja danych:

- **2017 r. (derogacje do 2019 r.)**
- **dane za lata 2014-2015 (możliwe przekazanie danych z lat poprzedzających rok 2014)**

Częstotliwość przekazywania danych – roczna

Stosowana klasyfikacja: CEPA

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – klasyfikacja CEPA

CEPA – Klasyfikacja Działalności Związanych z Ochroną Środowiska (wyróżnia 9 kategorii/dziedzin ochrony środowiska):

- **CEPA 1 - Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu**
- **CEPA 2 - Gospodarka ściekowa**
- **CEPA 3 - Gospodarka odpadami**
- **CEPA 4 – Ochrona i rekultywacja gleby, wód podziemnych i wód powierzchniowych**
- **CEPA 5 – Zmniejszenie hałasu i wibracji**
- **CEPA 6 – Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu**
- **CEPA 7 – Ochrona przed promieniowaniem**
- **CEPA 8 – Działalność badawczo-rozwojowa w zakresie ochrony środowiska**
- **CEPA 9 – Pozostała działalność związana z ochroną środowiska**

Rachunki wydatków na ochronę środowiska EPEA – kwestionariusz Eurostatu

STATISTICAL OFFICE OF THE
EUROPEAN UNION

D R A F T version of 20 January 2014 - please submit any comments by 28 March 2014 to
Gerald.Weber@ec.europa.eu

Directorate E: Sectoral and Regional Statistics

Unit E-2: Environmental statistics and accounts; sustainable
development

Working Group “Environmental Expenditure Statistics”

Note: this questionnaire includes both obligatory tables for reporting the data required by the future legislation as well as more detailed voluntary tables. The questionnaire is modelled on the OECD/Eurostat Joint Questionnaire (JQ EPER). Reporting with this questionnaire will also satisfy the needs of the JQ EPER.

DRAFT - QUESTIONNAIRE FOR EPE LEGAL MODULE

Rachunki wydatków na ochronę środowiska

EPEA – tabele kwestionariusza Eurostatu (1)

Tabela 1.	Sektor instytucji rządowych i samorządowych (<i>General government</i>)
Tabela 2.	Sektor gospodarczy (<i>Corporations: ancillary production</i>)
Tabela 2a.	Sektor gospodarczy – sekcja B (<i>Corporations: ancillary production of NACE B</i>)
Tabela 2b.	Sektor gospodarczy – sekcja C (<i>Corporations: ancillary production of NACE C</i>)
Tabela 2b Add.	Sektor gospodarczy – sekcja C szczegółowo (<i>Detailed Manufacturing Industries</i>)
Tabela 2c.	Sektor gospodarczy – sekcja D (<i>Corporations: ancillary production of NACE D</i>)
Tabela 2d.	Sektor gospodarczy – dział 36 (<i>Corporations: ancillary production of NACE division 36</i>)
Tabela 2e.	Sektor gospodarczy – pozostałe sekcje (<i>Corporations: ancillary production of other NACE divisions</i>)

Rachunki wydatków na ochronę środowiska EPEA – tabele kwestionariusza Eurostatu (2)

Tabela 3.	Sektor usług ochrony środowiska – producenci wyspecjalizowani <i>(Corporations as secondary and specialist producers of market EP services)</i>
Tabela 4.	Całkowita podaż usług ochrony środowiska <i>(Total supply of environmental protection services)</i>
Tabela 5.	Sektor gospodarstw domowych <i>(Households)</i>
Tabela 6.	Transfery <i>(Transfers)</i>
Tabela 7.1.	Rachunek wydatków w układzie dziedzin ochrony środowiska <i>(Total economy by CEPA)</i>
Tabela 7.2.	Rachunek wydatków w układzie sektorów gospodarki <i>(Total economy, total CEPA)</i>

Projekt pilotażowy rachunków EPEA

Projekt pilotażowy*:

- realizacja w latach 2013-2014
- raport dla KE (Eurostat) – luty 2015 (przyjęty w kwietniu 2015)

Cel projektu pilotażowego:

- wypracowanie metodyki zestawiania EPEA
- wypełnienie tablic Kwestionariusza Eurostatu danymi za lata 2010-2013

Uczestnicy projektu:

- GUS, Dep. Badań Regionalnych i Środowiska – realizacja i koordynacja prac,
- Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych Białystok – prace merytoryczne,
- US Katowice – prace informatyczne.

* w ramach umowy o dotację nr 50904.2012.004-2012.439

Projekt pilotażowy rachunków EPEA

źródła danych

1. Badania GUS:
  - Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz uzyskane efekty rzeczowe
  - Wydatki poniesione na ochronę środowiska w gospodarstwach domowych według rodzajów nakładów i elementów środowiska
  - Koszty bieżące ochrony środowiska
2. Rocznik Statystyczny Przemysłu oraz Rachunek podaży i wykorzystania wyrobów i usług
3. Kwestionariusz Eurostatu dot. podatków związanych ze środowiskiem (TAXES)
4. Sprawozdania z działalności NFOŚiGW.

Projekt pilotażowy rachunków EPEA sektory

1. Sektor publiczny:

- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (dział PKD 84)
- Sekcja E – Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody (dział PKD 36)
  - Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków (dział PKD 37)
  - Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców (dział PKD 38)
  - Działalność związana z rekultywacją i pozostała działalność usługowa związana z gospodarką odpadami (dział PKD 39) – jednostki publiczne

2. Sektor gospodarczy producentów niewyspecjalizowanych z produkcją pomocniczą służącą ochronie środowiska:

- Sekcje A – N oraz P – U

3. Sektor producentów wyspecjalizowanych

- Sekcja E , działy PKD 37-39 – jednostki prywatne

4. Sektor gospodarstw domowych

5. Sektor zagranica

Przykładowa tabela kwestionariusza: Tabela 1. Sektor publiczny (1)

DRAFT - QUESTIONNAIRE FOR EPE LEGAL MODULE

Tabela 1. Sektor publiczny [mln zł]

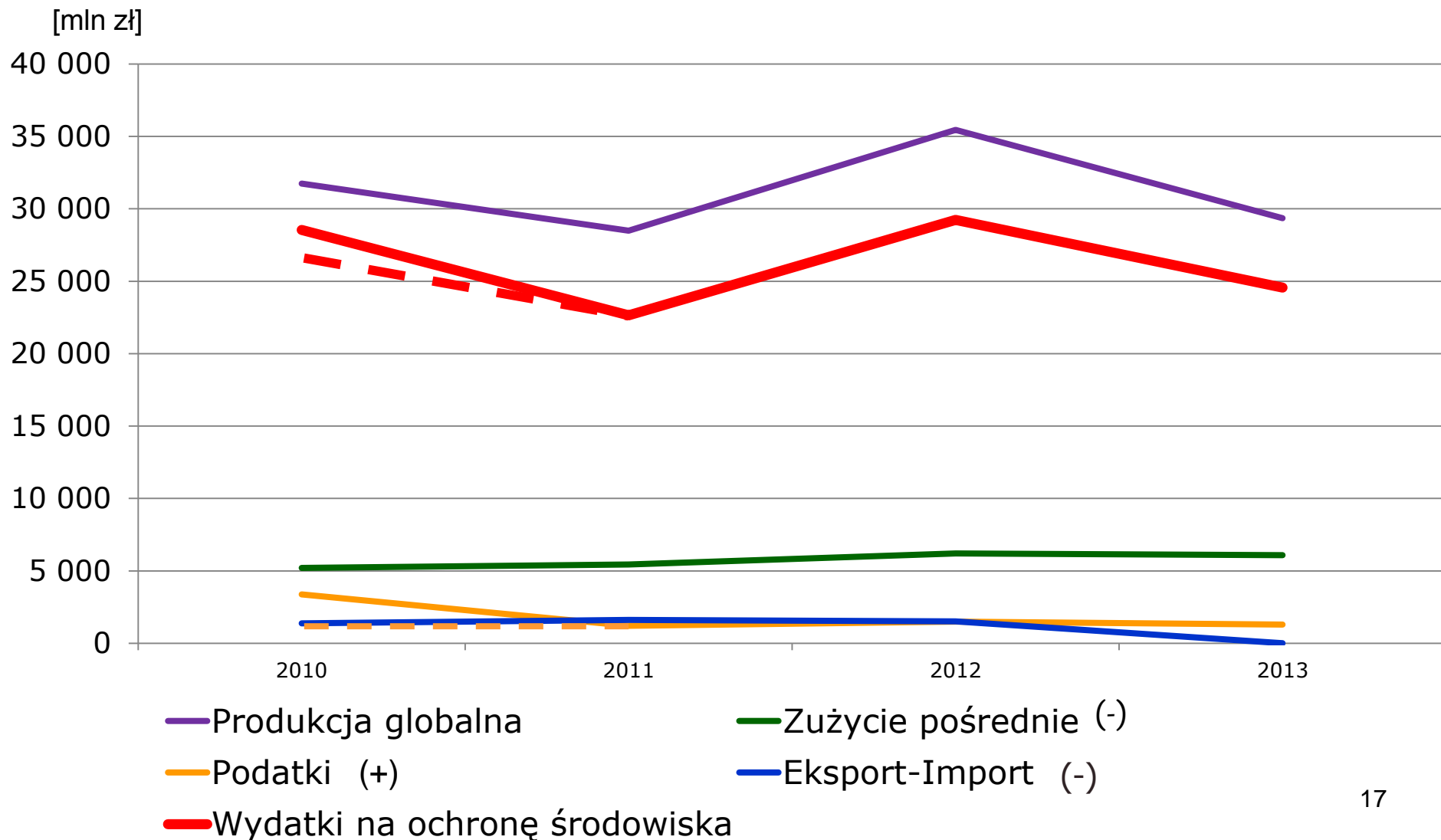
Zmienne		Rok	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 6	Suma CEPA 1+4+5+7	Suma CEPA 8+9	RAZEM
(O.1) Produkcja usług OŚ (Onmk.1) plus (Omk.1)	2010	7 082,8	8 482,0	-27,9	1 277,2	1 375,6	18 189,7	
	2011	8 311,1	6 605,5	-21,9	263,9	1 420,8	16 579,5	
	2012	10 075,1	9 644,2	98,2	355,7	3 014,5	23 187,7	
	2013	9 209,5	7 598,8	93,6	888,6	981,5	18 771,9	
(Omk.1) Produkcja rynkowa <i>Przychody ze sprzedaży</i>	2010	3 746,0	4 929,5	0,0	176,5	51,8	8 903,8	
	2011	5 121,4	3 679,1	2,4	130,1	56,5	8 989,5	
	2012	6 005,3	5 546,0	2,5	131,3	101,8	11 787,0	
	2013	5 786,1	4 161,9	2,5	132,4	58,9	10 141,8	
(Onmk.1) Produkcja nierynkowa <i>Koszty działań prowadzonych we własnym zakresie +Wynagrodzenia + Podatki – Subwencje + Amortyzacja – Przychody i oszczędności +Transfery/Subwencje przekazane innym sektorom</i>	2010	3 336,8	3 552,5	-27,9	1 100,8	1 323,9	9 286,0	
	2011	3 189,7	2 926,4	-24,3	133,9	1 364,4	7 590,0	
	2012	4 069,7	4 098,1	95,7	224,4	2 912,7	11 400,7	
	2013	3 423,5	3 436,9	91,0	756,2	922,6	8 630,2	
(GCF.1) Akumulacja brutto i nabycie pomniejszone o rozdysponowanie niefinansowych aktywów nieprodukowanych dla produkcji usług OŚ <i>Nakłady inwestycyjne</i>	2010	5 210,9	542,2	13,0	163,7	219,9	6 149,7	
	2011	5 241,2	502,4	420,8	542,6	213,3	6 920,3	
	2012	4 014,1	428,8	193,8	677,0	238,0	5 551,6	
	2013	5 033,3	678,7	141,0	506,1	295,7	6 654,8	
(F.1) Spożycie usług OŚ (Onmk.1) plus B2 Oplaty i zakupy	2010	4 393,5	5 023,0	274,1	1 238,4	1 533,4	12 462,3	
	2011	4 403,5	4 535,1	288,4	283,2	1 635,5	11 145,7	
	2012	5 499,1	6 171,1	258,4	334,9	3 132,3	15 395,7	
	2013	5 088,9	5 319,7	160,5	845,6	1 304,3	12 719,0	

Przykładowa tabela kwestionariusza: Tabela 1. Sektor publiczny (2)

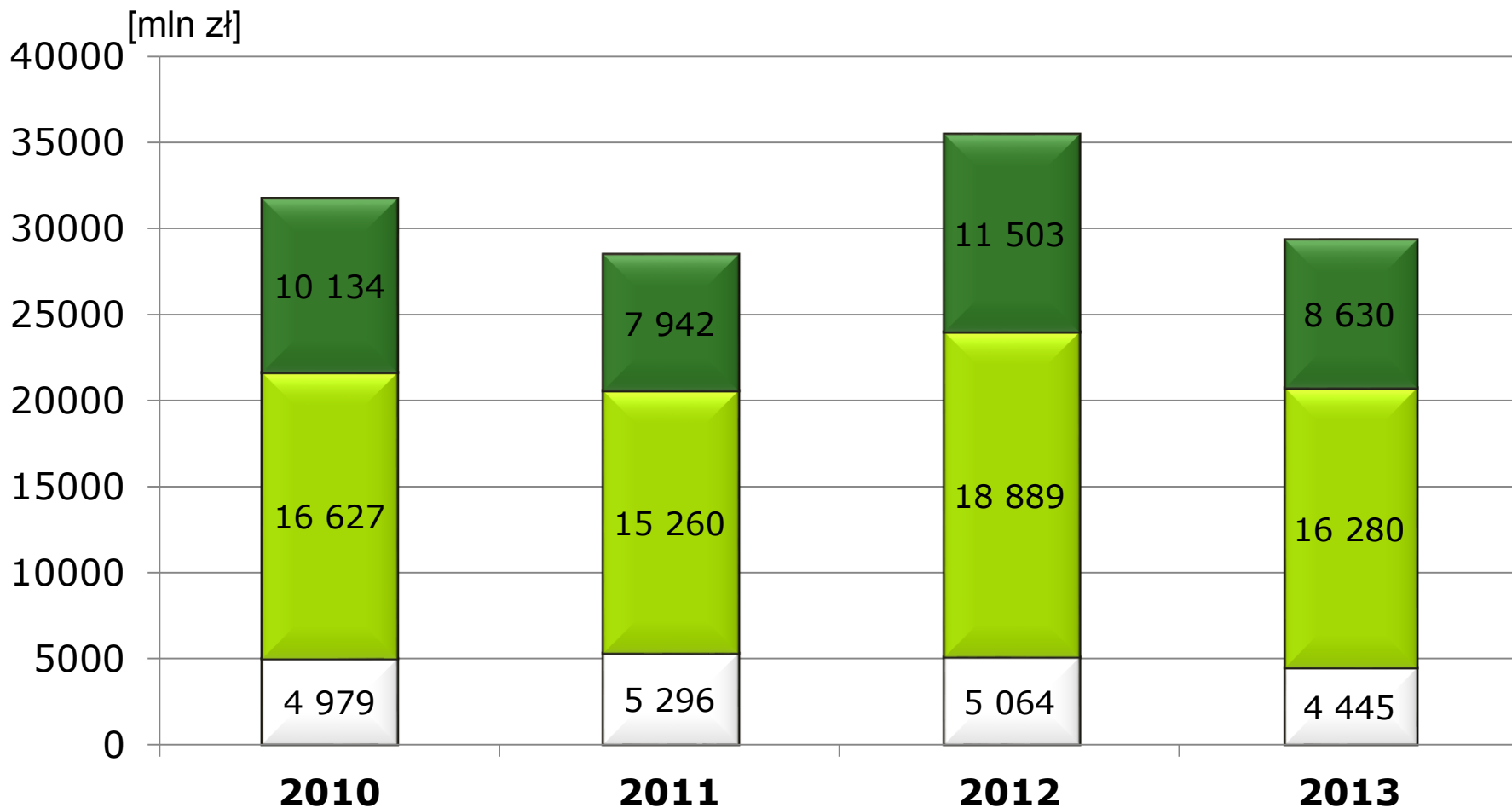
Wyszczególnienie		Tabela 1. Sektor publiczny [mln zł]							
Zmienne	Rok	CEPA 1	CEPA 2	CEPA 3	CEPA 4	CEPA 5	CEPA 6	CEPA 7	CEPA 8
(GCF.1) Gross capital formation and acquisition less disposals of non-financial, non-produced assets for the production of EP services [P5 + NP]									
Akumulacja brutto i nabycie pomniejszone o rozdysponowanie niefinansowych aktywów dla produkcji usług OŚ									
<i>(A) Investment expenditure</i>									
	2010	57,6	5210,9	542,2	15,2	90,9	13,0	0,0	0,0
	2011	127,7	5241,2	502,4	196,5	218,4	420,8	0,0	0,0
	2012	139,6	4014,1	428,8	91,6	445,7	193,8	0,0	0,2
	2013	144,2	5033,3	678,7	25,4	336,5	141,0	0,0	0,0
(Pnep.1) Intermediate consumption (excluding EP services) [P2]									
Zużycie pośrednie z wyłączeniem usług OŚ									
	2010	161,0	2101,2	2882,6	96,5	0,5	24,1	0,3	15,5
	2011	88,0	2481,6	2130,3	66,1	3,5	33,2	0,3	17,5
	2012	85,1	3189,2	3045,3	73,5	5,5	43,8	5,0	10,4
	2013	71,6	2713,5	2338,8	545,3	5,8	32,7	0,2	4,9
(D.1) Compensation of employees [D1] Wynagrodzenia									
	2010	21,0	989,1	462,5	33,6	0,5	5,4	0,2	8,9
	2011	15,7	682,7	462,7	11,2	0,5	6,3	0,3	6,9
	2012	22,5	696,1	657,5	21,3	1,5	29,5	4,3	3,2
	2013	25,7	687,0	520,4	166,3	2,4	30,3	2,3	0,0
<i>(B1) Internal current expenditure Koszty działań prowadzonych we własnym zakresie (Pnep.1) + D1</i>									
	2010	182,0	3090,3	3345,2	130,0	1,0	29,6	0,6	24,4
	2011	103,7	3164,3	2592,9	77,3	4,0	39,4	0,6	24,4
	2012	107,7	3885,3	3702,8	94,8	7,0	73,4	8,3	13,7
	2013	97,3	3400,4	2859,2	711,6	8,2	63,1	2,5	4,9
(P2ext) Intermediate consumption of EP services Zużycie pośrednie usług OŚ									
<i>(B2) Fees and purchases Opłaty i zakupy</i>									
	2010	94,4	1056,7	1470,5	36,0	7,2	302,1	0,1	3,1
	2011	116,2	1213,8	1608,7	26,0	7,1	312,7	0,1	3,2
	2012	45,0	1429,4	2072,9	29,4	25,6	162,6	10,5	3,3
	2013	51,7	1665,4	1882,8	10,1	25,9	69,5	1,8	4,9
(S.1) Other taxes less subsidies on production [D29-D39] Inne podatki minus subwencje do produkcji									
	2010	616,7		70,8					
	2011								
	2012								
	2013								
(K.1) Consumption of fixed capital [K1] Zużycie środków trwałych									
	2010	11,3	809,8	220,1	17,6	0,0	0,0	0,0	0,0
	2011	10,9	794,2	222,0	1,5	0,1	0,2	0,0	0,0
	2012	15,3	927,6	297,9	4,2	0,1	0,2	0,0	0,0
	2013	10,2	813,8	235,8	4,5	2,3	0,3	0,0	0,0
(O.1) EP output [P1] Produkcja usług OŚ									
<i>(Onmk.1) + (Omk.1)</i>									
	2010	946,0	7082,8	8482,0	329,6	1,1	-27,9	0,6	24,4
	2011	91,9	8311,1	6605,5	167,4	4,1	-21,9	0,6	24,4
	2012	135,0	10075,1	9644,2	204,5	7,0	98,2	9,3	13,7
	2013	78,1	9209,5	7598,8	797,5	10,5	93,6	2,5	4,9
(Omk.1) Market output [P11] Produkcja rynkowa									
<i>Includes P.11 (market output) of government local KAUs that are market producers</i>									
	2010	5,5	3746,0	4929,5	171,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2011	36,0	5121,4	3679,1	94,1	0,0	2,4	0,0	0,0
	2012	35,6	6005,3	5546,0	95,7	0,0	2,5	0,0	0,0
	2013	35,4	5786,1	4161,9	97,0	0,0	2,5	0,0	0,0
(Onmk.1) Non-market output [P13] Produkcja nierynkowa									
<i>Includes P.131 (payments for non-market output) zawierająca płatności za produkcję nierynkową</i>									
	2010	940,6	3336,8	3552,5	158,5	1,1	-27,9	0,6	24,4
	2011	55,9	3189,7	2926,4	73,3	4,1	-24,3	0,6	24,4
	2012	99,3	4069,7	4098,1	108,8	7,0	95,7	9,3	13,7
	2013	42,7	3423,5	3436,9	700,5	10,5	91,0	2,5	4,9
<i>(C) Receipts from by-products</i>									
Przychody i oszczędności osiągnięte z tytułu funkcjonowania urzędzeń ochronnych									
	2010	14,8	612,6	117,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2011	24,8	717,7	624,1	0,2	0,0	1,0	0,0	0,0
	2012	17,8	731,1	694,6	0,2	0,0	1,0	0,0	0,0
	2013	17,9	735,2	673,9	0,5	0,0	1,0	0,0	0,0
<i>(D) Subsidies/transfers Subwencje/transfery</i>									
Przekazane innym sektorom									
	2010	145,4	49,3	33,4	10,9	0,0	-57,5	0,0	0,0
	2011	-33,9	-51,2	735,6	-5,3	0,0	-63,0	0,0	0,0
	2012	-5,8	-12,0	792,0	10,1	0,0	23,1	0,0	0,0
	2013	-46,9	-55,6	1015,8	-15,1	0,0	28,6	0,0	0,0
(F.1) Final consumption of EP services [P3] Spożycie									
<i>(Onmk.1) plus B2 Produkcja nierynkowa plus Opłaty i zakupy</i>									
	2010	1035,0	4393,5	5023,0	194,5	8,3	274,1	0,6	27,5
	2011	172,1	4403,5	4535,1	99,2	11,2	288,4	0,6	27,6
	2012	144,3	5499,1	6171,1	138,2	32,6	258,4	19,8	17,0
	2013	94,4	5088,9	5319,7	710,5	36,4	160,5	4,3	9,8
(L.1) Labour input Nakłady pracy									
<i>Full time equivalents</i>									
	2010	965	29637	13733	1222	19	196	9	302
	2011	646	28681	19594	430	20	231	9	248
	2012	829	28071	26621	468	25	520	72	55
	2013	735	28224	21274	3400	47	618	46	0

Rachunki wydatków na ochronę środowiska w latach 2010-2013 (ceny stałe 2013 r.)

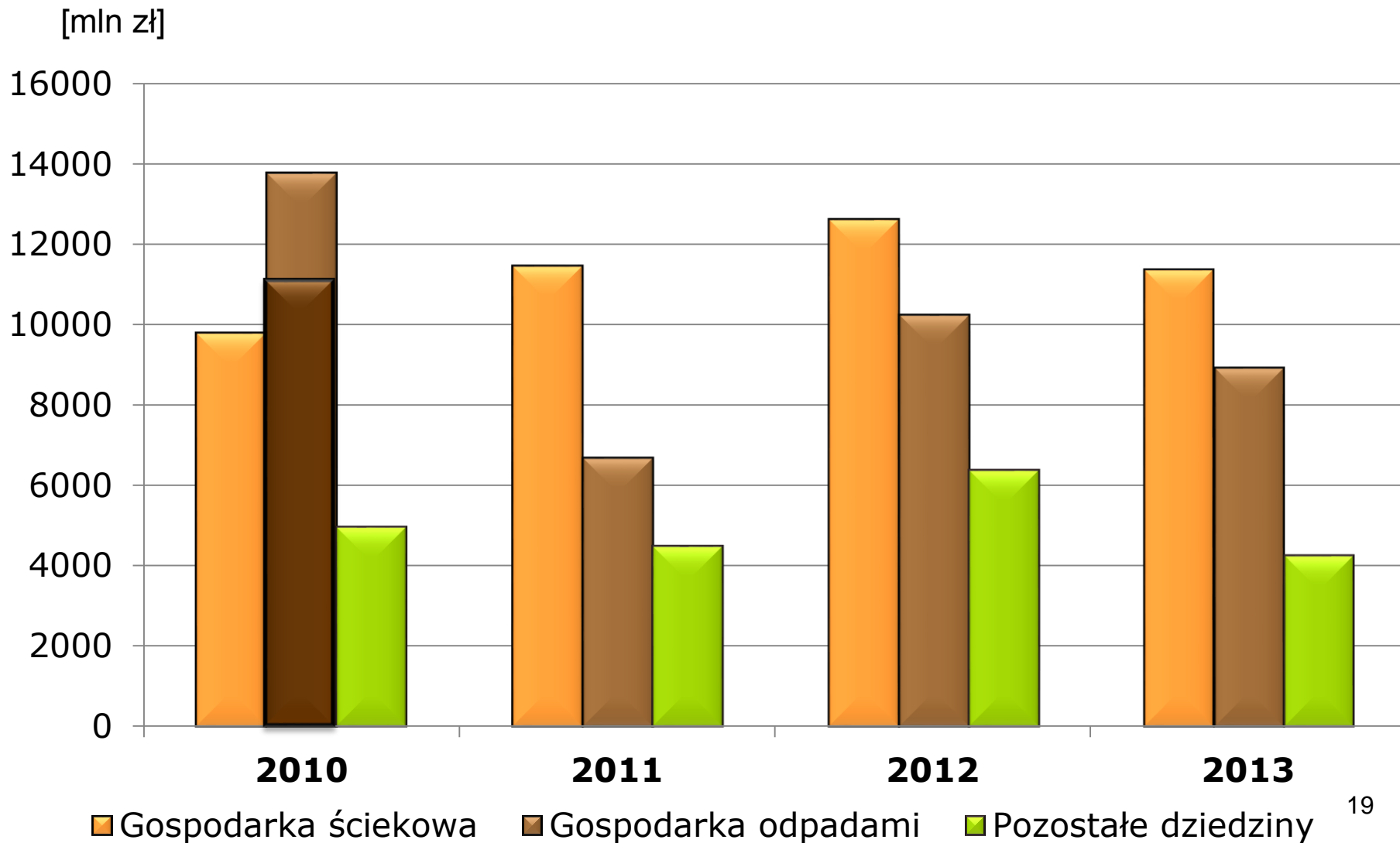

Podaż usług (produkcja globalna) ochrony środowiska w latach 2010-2013 (ceny stałe 2013 r.)

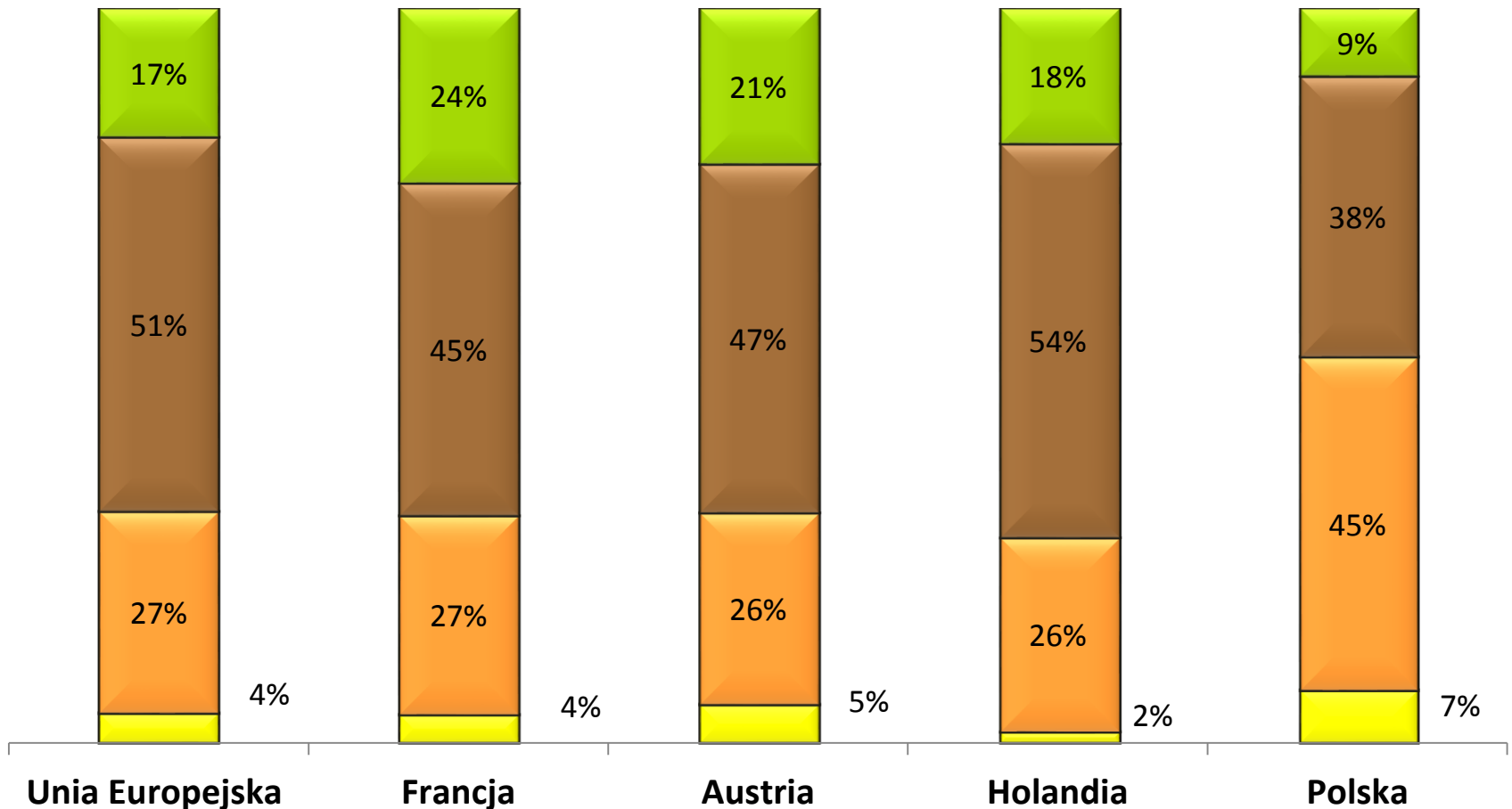

□ Produkcja pomocnicza   ■ Produkcja rynkowa   ■ Produkcja nierynkowa

Struktura wydatków na ochronę środowiska w układzie dziedzin ochrony środowiska (ceny stałe 2013 r.)

Struktura podaży usług ochrony środowiska w wybranych krajach UE w latach 2011-2013 (w zależności od dostępności danych)

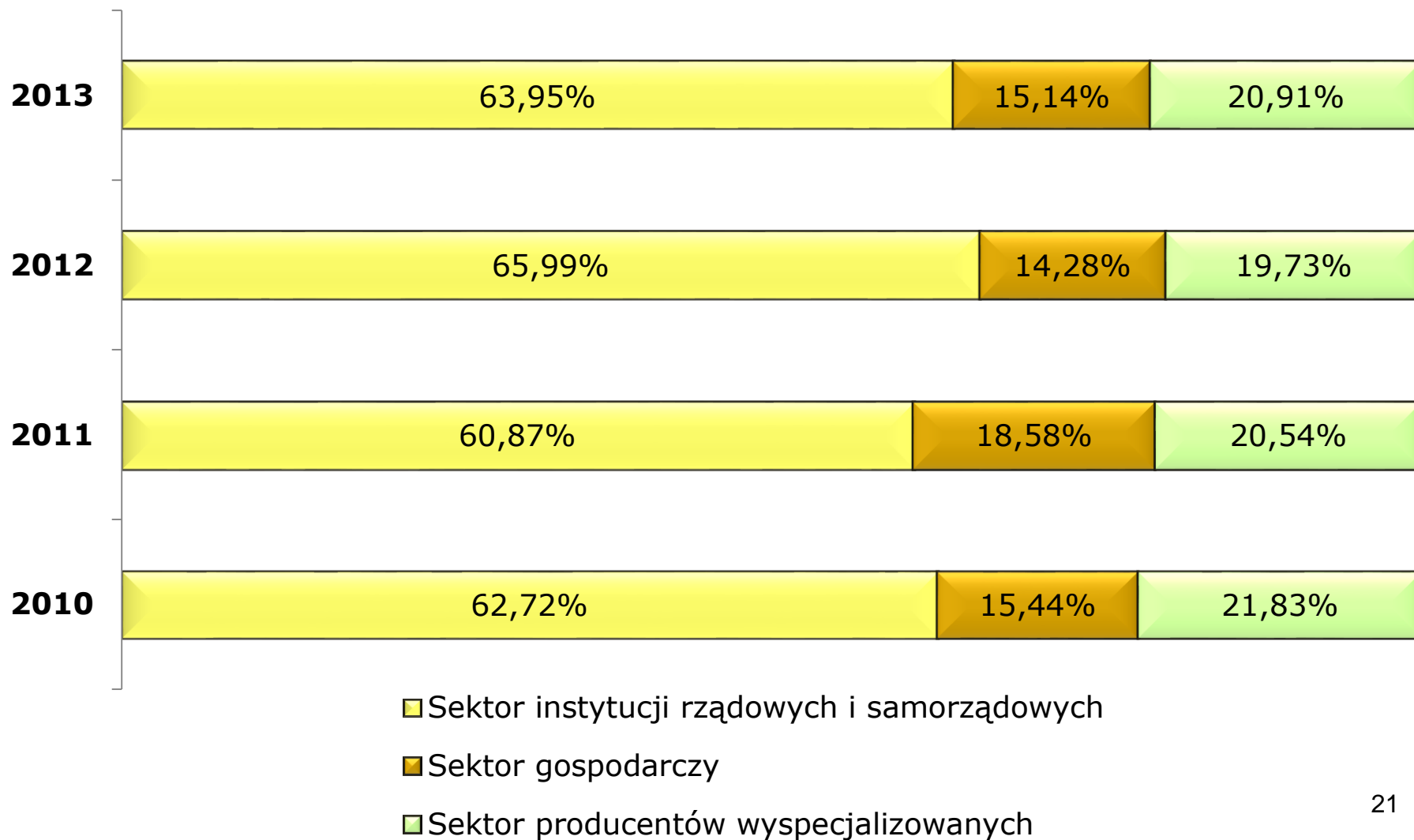
■ Ochrona powietrza

■ Gospodarka ściekowa

■ Gospodarka odpadami

■ Pozostałe dziedziny ochrony środowiska

Struktura całkowitej podaży usług ochrony środowiska wg sektorów gospodarki

PODSUMOWANIE – plany w zakresie EPEA

- 1. Oszacowanie danych za lata 2014-2015 wg metodyki opracowanej w ramach projektu pilotażowego – 2016/2017**
- 2. Opracowanie kwestionariusza Eurostatu i transmisja danych do KE - grudzień 2017**
- 3. Wprowadzenie EPEA do pbssp'2017 (stała praktyka statystyczna)**

PODSUMOWANIE – plany w zakresie EREŚ

Rezultat konsultacji (Eurostat - P.Cz.) w sprawie dalszego rozwoju rachunków środowiska (czerwiec 2015)

Rodzaj rachunków	Liczba głosów			
	razem	priorytet 1	priorytet 2	priorytet 3
Rachunki wody	19	8	6	5
Subsydia środowiskowe	17	5	5	7
Rachunki leśnictwa	13	8	3	2
Rachunki odpadów	12	3	5	4
Rachunki wydatków na zarządzanie zasobami	10	1	4	5
Subsydia(energia, transport)	7	0	3	4
Rachunki ekosystemu	1	0	0	1

**Polska określiła następujące priorytety:
rachunek wody (priorytet 1), leśnictwa (priorytet 2), subsydia (priorytet 3).**

PODSUMOWANIE

- 1. Wejście w życie Rozp. PE i Rady nr 691/2011 oraz 538/2014 nakłada na państwa członkowskie UE obowiązek prawny przekazywania danych do Komisji (Eurostatu) dotyczących sześciu rachunków środowiska, w tym rachunku EPEA.**
- 2. Konieczność kontynuacji działań mających na celu dalszy rozwój rachunku EPEA w celu jego udoskonalenia i przygotowania do transmisji danych do KE w 2017 r.**
- 3. Rachunki ekonomiczne środowiska to nowe zagadnienie, interdyscyplinarne.**
- 4. Konieczność kontynuacji współpracy i koordynacji działań w zakresie rachunków ekonomicznych środowiska resortu statystyki z zewnętrznymi instytucjami krajowymi i międzynarodowymi, w tym z ośrodkami naukowymi.**
- 5. Konieczność wsparcia finansowego – wskazany udział w projektach pilotażowych, w których część kosztów pokrywana jest z budżetu Eurostatu (plany na 2016 r. – woda, subsydia, odpady)**

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Badań Regionalnych i Środowiska

**Fundacja Ekonomistów Środowiska
i Zasobów Naturalnych**

Dziękujemy za uwagę

w.domanska@stat.gov.pl